

በብዝሃነት የደመቁ 26 ዓመታት

ቶሎሳ ኡርጌሳ 05-29-17

ልክ የዛሬ 26 ዓመት ግንቦት 20 ቀን የፊውዳሎችና የአምባገነኖች የግፍ ቀንበር ከመላው የኢትዮጵያ ህዝብ ጫንቃ ላይ ወረደ— ቀንበሩን አሸቀንጥሮ ለመጣል ዳግም የማይገኝ ህይወታቸውን ቤዛ ላደረጉ ውድ የህዝብ ልጆች ምስጋና ይግባቸውና። የአዲስ አበታ ስርዓትም በሀገራችን ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ተጋድሎ ዕውን ሆነ። ሰላም፣ ልማትና ዲሞክራሲ የተሰኙ አዳዲስ ቃላቶች ብቅ አሉ። ለዘመናት ተንቀውና ተረስተው የነበሩት የሀገራችን ጭቁን ብሔሮች አንገታቸውን ቀና ማድረግ ጀመሩ።

የራሳቸውን ቋንቋ፣ ባህል፣ ወግና እሴቶችን ከፍ...ከፍ ማድረግ ጀመሩ። የሌሎችንም ባህልና ትውፊት እንዲሁም ማንነታቸውን በማክበር ሀገራችን በአዲስ መንገድ እንድትጓዝ አደረጉ። በልዩነት ውስጥ ያለው አንድነትም አዲስ ህብረ-ብሔራዊ ቀለምን መጻፍ ቻለ። በመቻቻልና በመከባበር አንድ የፖለቲካል-ኢኮኖሚ ማህበረሰብ መፍጠር ቻለ። ይህ አዲስ ቅኝትም በትክክለኛ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች እየተመራ ህዝቦችን በየደረጃው ተጠቃሚ አደረገ። በአዲሲቷ ኢትዮጵያ ውስጥ በብዝሃነት የደመቁ ዲሞክራሲያዊ ስርዓትም አምስት...አስር፣ አስራ አምስት...ዓመት እያለ ሩብ ክፍለ ዘመንን ተሻግሮ ዛሬ አንድ ዓመትን አክለ። እነሆ በዚህ ዕለት በስርዓቱ ውስጥ ስለ ደመቀው ብዝሃነት እንዲህ አወጋችኋለሁ።...

እንደሚታወቀው ፌዴራላዊ ሥርዓቱ ቀደም ሲል የነበረውን የእርስ በርስ ጦርነት ማስቆም የቻለው መሠረታዊ የዲሞክራሲ ጥያቄዎችን መመለስ ስለቻለ ነው። በመሆኑም ሥርዓቱ ለሰላም ዋስትና መሆኑን አረጋግጧል። ሥርዓቱ ሕብረ ብሄራዊ ሆኖ መዋቀሩ ለኢትዮጵያ ሕዝቦች የተመቸ በመሆኑ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች የጋራ ማንነቶችንና የጋራ እሴቶችን እያገለበቱ መምጣታቸውን ያሳያል። አዲሱ ሥርዓት ከተመሠረተ ወዲህ በተወሰኑ

አካባቢዎች በጎሣዎች መካከልና በአንዳንድ አጎራባች ማኅበረሰቦች መካከል የተከሰቱ ግጭቶች መኖራቸው አይካድም። ታዲያ እነዚህ ግጭቶች ሥርዓቱ የፈጠራቸው አልነበሩም።

አንዳንዶቹ ረዥም ዕድሜን ያስቆጠሩ የጎሣ ግጭቶች ናቸው፤ የተወሰኑት ደግሞ ከልምድ ጉድለት፣ ከመልካም አስተዳደር እጦትና ይህንን ተንተርሰው የግል ፍላጎታቸውን ለማሳካት ሲሉ ጥቂት ግለሰቦች የሚያባብሷቸው ወይም የሚቀሰቅሷቸው ግጭቶች እንደነበሩ የሚታወቅ ነው። ያም ሆኖ እነዚህ ግጭቶች በሂደት በከፍተኛ ደረጃ እየቀነሱ መጥተዋል።

ፌዴራል ሥርዓቱ ከተመሠረተ ጀምሮ ለተከሰቱ ግጭቶች ዋና መንስኤዎች ካለፉት ሥርዓቶች የተወረሱ ችግሮች መሆናቸው የአደባባይ ምስጢር ነው። ዛሬ በመላ ሀገሪቱ የተረጋገጠው ሰላም የተረጋጋ ማኅበረሰብ እንዲኖር በማስቻሉ የኢትዮጵያ ሕዝቦችና መንግሥት መላ አቅማቸውን አቀናጅተው በድህነትና ኋላ ቀርነት ላይ መዝመታቸው የሥርዓቱ ስኬቶች አንዱ መገለጫ ተደርጎ የሚወሰድ ነው።

ብሔሮች፣ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ከማንነት ጥያቄ ጋር የተያያዙ መብቶች ስለተመለሱላቸው ሀገራቸውን ለመለወጥ እንደ አንድ ማኅበረሰብ በልማት አጀንዳዎች ላይ እየተረባረቡ ይገኛሉ። ስለሆነም ፌዴራል ሥርዓቱ የሰላም ዋስትና መሆኑን ማረጋገጥ ተችሏል። እንዲሁም በኢትዮጵያ የሰፈነው ሰላም ከሀገሪቱ አልፎ ለቀንዱ ሀገራትና ለአፍሪካ የተረፈ ሆኗል።

ኢትዮጵያ 'የአፍሪካ ቀንድ የሰላም ቀንዲል' እስከመባል የደረሰች ሀገር ናት። ጎረቤት ሶማሊያ ፀጥታ እንዲሻሻል፣ የሱዳንና የደቡብ ሱዳን የእርስ በርስ ጦርነት እንዲያበቃ የሀገራቱ ተፋላሚ ወገኖችን በማቀራረብ፣ በማደራደርና የሰላም አስከባሪ ኃይል በመላክ ጭምር ከፍተኛ ሚና ተጫውታለች። በሩዋንዳ፣ በብሩንዲ፣ በላይቤሪያና ዳርፋር እንዲሁም በአብዮና በሶማሊያ የሰላም አስከባሪ ሰራዊት በመላክ የሰላም ተምሳሌትነትን ለዓለም ሕዝብ አረጋግጧል። በዚህም ሳቢያ ዓለም አቀፍ ተሰማኒቷ እየጨመረ መጥቶ ዛሬ በመንግስታቱ ድርጅት የፀጥታው ምክር ቤት ተለዋጭ አባል ሆናለች። ከዚህ በተጨማሪ ዛሬ የአፍሪካን ድምፅ በመያዝ እንደ የዓለም የጤና ድርጅትን በመሳሰሉ ታላላቅ ተቋማት ውክልናን እያገኘች ነው። በቡድን ሰባት ጉባኤ ላይም እንድትሳተፍ በመጠየቅ እየተገኘች ነው።

ዛሬ በኢትዮጵያ የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ሁሉም መብቶች ተረጋግጠዋል። ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች በቅድመ ፌዴራል ኢትዮጵያ ያነሷቸው የነበሩት ጥያቄዎች ምላሽ አግኝተዋል። የሀገራችን ፈርጥ የሆኑት ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች በቋንቋቸው መማርና በፍርድ ቤቶች መዳኘት ችለዋል። ታሪካቸውን መጠበቅ፣ ቅርሶቻቸውን መንከባከብ፣ የማንነት መገለጫዎቻቸውንና ባህሎቻቸውን ማሳደግም ችለዋል።

ዛሬ የብሔሮች ማንነት እንደትናንቱ የተናቀ ሳይሆን በየደረጃው በሚገኙ የአስተዳደር እርከኖች ሚዛናዊ ውክልናና ተሳትፎ አግኝተዋል። እያንዳንዱ ብሔር፣ ብሔረሰብና ህዝብ የራስ አስተዳደርን የማቋቋም ሕገ መንግሥታዊ መብት አለው። ይሁንና ከ76 በላይ የኢትዮጵያ ማንነቶች ራሳቸው ፈቅደውና ተስማምተው በዘጠኝ ክልሎች ሥር ሆነው መብቶቻቸውን ተግባራዊ እያደረጉ ይገኛሉ።

በአብዛኞቹ ክልሎች ስር ማንነቶች በልዩ ዞኖችና ወረዳዎች ተደራጅተውና የመንግሥት ተቋማት አቋቋመው ራሳቸውን ያስተዳድራሉ። ከዚህ በተጨማሪ በቀበሌ፣ በወረዳ፣ በዞን፣ በክልልና በፌዴራል ህግ አውጪና ሕግ አስፈጻሚ አካላት ተመጣጣኝ ውክልና በማግኘታቸው የሚወከሉ ማኅበረሰብ ፍላጎት እንዲጠበቅና እንዲሰማ ከማድረግ አልፎ በሀገራዊ

አጀንዳዎችና በአንድነት ጉዳዮች ላይ የበኩላቸውን ሰፊ አስተዋፅኦ በማበርከት ላይ ይገኛሉ። የዚህ ውጤትም የትምህርት፣ የጤና፣ የፍትህ፣ የመሰረተ ልማትና የሌሎች ማኅበራዊ አገልግሎቶች ተጠቃሚነታቸው እየሰፋና እያደገ ይገኛል።

ኢትዮጵያ ውስጥ ዛሬ የኃይማኖት ብዝሃነትም እየደመቀ ነው። በኢትዮጵያ የኃይማኖቶችና እምነቶች እኩልነት ተረጋግጧል። ባለፉት 26 ዓመታት ከተገኙት ስኬቶች አንዱ ስለ ኃይማኖቶችና እምነቶች የተደነገጉ ህገ መንግሥታዊ መብቶች ተፈፃሚ መሆናቸው ነው። አዎ! እያንዳንዱ ዜጋ የመረጠውን ኃይማኖትና አመለካከት የመያዝ የህሊና ነፃነቱ ዋስትና አግኝቷል።

ዜጎች የመረጡትን እምነት በመከተላቸው የእምነቱ ሥርዓት በመተግበራቸው ምክንያት ከማንም ወገን ተፅዕኖ እንዳይደርስባቸው ጥበቃ ተደርጎላቸዋል። የሁሉም እምነቶች ተቋማትና ተከታዮቻቸው ያለ ምንም ሥጋት እምነቶቻቸው የሚያዟቸውን ሥነ ሥርዓቶች መፈፀም ችለዋል። ሁሉም ኃይማኖቶች የእኩልነት መብታቸውን ተጠቅመው በርካታ የእምነት ተቋማት በመሥራት ለተከታዮቻቸው ተደራሽ መሆኑ ችለዋል። ሁሉም ኃይማኖቶች ኃይማኖታዊ መመሪያዎቻቸውን ለማስፋፋት መፃፍና ማሠራጨት ችለዋል።

የየኃይማኖቶቻቸው ትምህርት ጥልቀት እንዲኖረው ኃይማኖታዊ የትምህርት ተቋማት አቋቁመዋል፣ ተከታዮቻቸውን ወደ ውጭ ልከውና ከውጭ አስመጥተው አስተምረዋል። መንግሥት ከኃይማኖት ገለልተኛ በመሆኑ ሁሉንም ኃይማኖቶች እኩል ማገልገል ችሏል። የሁሉም ኃይማኖት ተከታዮች በሰላም ሰርተውና ነግደው ሃብት ማፍራት ችለዋል።

ሁሉም ዜጎች ያለ ኃይማኖታዊ ገደብ መምረጥና መመረጥ፣ በመንግሥት ሥልጣንና ኃላፊነት መሳተፍ ችለዋል። በተጎናፀፉት ዲሞክራሲያዊ ተሳትፎ አንድን ኃይማኖት የሚጎዳ የመንግሥት ህግ፣ ፖሊሲና ዕቅድ የመውጣት እድሉ ዝግ ሆኗል። ዛሬ በኢትዮጵያ የፌዴራል ስርዓቱ የሴቶችን እኩልነትና ተሳትፎን አረጋግጧል።

ከዚህ በተጨማሪ ፌዴራል ስርዓቱ በሀገሪቱ ሰፍኖ የነበረውን የተዛባ የፆታ ግንኙነትና ባህል በማስተካከል የሴቶችን እኩልነትና ተሳትፎ ከማረጋገጥ አኳያ የሚደነቅ ስኬት አስመዝግቧል። ሴቶች በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግሥት የተረጋገጡላቸውን መብቶች ተግባራዊ በማድረግ ላይ ናቸው። ከቀበሌ አንስቶ እስከ ፌዴራል በሚገኙ የህግ አውጪ፣ አስፈፃሚና ተርጓሚ አካላት ያላቸው ተሳትፎ እያደገ መጥቷል።

ባለፉት 26 ዓመታት በኢትዮጵያ የአናሳ ማንነቶች ተሳትፎና ውክልና እያደገ መጥቷል። ቁጥርን መነሻ ያላደረገ፣ ሁሉም ማንነቶች በፌዴሬሽን ምክር ቤት ውክልና እንዲያገኙ ተደርገዋል። የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ስርዓት እያንዳንዱ ማንነት በፌዴሬሽን ምክር ቤት ድምፁ እንዲሰማ እድል በመስጠት ረገድ የላቀ ርቀት የሄደ ነው።

ከዚህ መሳ ለመሳም በቁጥራቸው ማነስ ምክንያት በተወካዮች ምክር ቤት ሳይወከሉ ሊቀሩ ለሚችሉ አናሳ ማንነቶች እድል ለመስጠት በማሰብ በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ከሃያ የማያንሱ መቀመጫዎች እንዲያገኙ ተደርጓል። እነዚህ እውነታዎች እዚህ ሀገር ውስጥ በአዲስ መንገድ የተቀረሰው ስርዓት ብዝሃነትን እውን ያደረገ ብቻ ሳይሆን፤ ብዝሃነት ራሱ የመቻቻልና አንድ ሆኖ በአንድነት ማደግና መበልፀግ እንደሚቻል ያሳዩ ናቸው። እናም በእኔ እምነት የተለያዩ ቋንቋ፣ ባህል ወግና ትውፊት ቢኖርም፤ ባለፉት 26 ዓመታት በልዩነት ውስጥ ያለውን አንድነት በመጠበቅ ለዓለም ያሳዩ ሀገር አዲሲቷ ኢትዮጵያ ትመስለኛለች። ነገም 27ኛውን የድል በዓል ስናከብር ከሌሎች ከሌሎች የዜጎች መብቶች ጋር ብዝሃነትም ይበልጥ ደምቆና አብቦ ማየታችን አይቀሬ ነው።